

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	8Cdo/93/2024
Identifikačné číslo spisu:	7714218587
Dátum vydania rozhodnutia:	18.12.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Ivan Rumana
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:7714218587.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu Spoločenstvo vlastníkov bytov VEŽIAK, Michalovce, Nad Laborcom 1768/2, IČO: 35548070, zastúpeného Mgr. Miroslavou Pyšniakovou, advokátkou, Michalovce, Gorkého č. 1, proti žalovanému GeCom, s. r. o., Michalovce, Hviezdoslavova 6082/1A, IČO:36 705 268, o vypratanie nehnuteľnosti, vedenom na Okresnom súde Michalovce pod sp. zn. 14C/213/2014, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 21. septembra 2023 sp. zn. 3Co/173/2022, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Košiciach z 21. septembra 2023 sp. zn. 3Co/173/2022 z r u š u j e a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Michalovce (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k.14C/213/2014- 415 zo 07. októbra 2021 v znení opravného uznesenia č. k. 14C/213/2014-486 z 24. augusta 2022 uložil žalovanému povinnosť vypratať nebytový priestor v bytovom dome, súpisné číslo XXXX, nachádzajúci sa na I.. Q. S. Č.. X T. J. spočívajúcu v odstránení optického rozvádzača a technologického zariadenia - optického switch, nachádzajúcich sa na X. poschodí bytového domu, napájacieho zdroja nachádzajúceho sa na X. poschodí bytového domu, kabeláže UTP, vrátane závesných optických káblov umiestnených na strešných konštrukciách bytového domu T., súpisné č. XXXX, Ul. Q. S. X, J., X.. Ú.. Y., v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku a zároveň žalobcovi priznal náhradu trov konania v rozsahu 100%.

1.1. Po právnej stránke aplikoval § 2 ods. 1, § 5 ods. 1, § 66 ods. 1, 2, 3, 4, 5 zák. č. 351/2011 Z. z. o elektronických komunikáciách; § 7 ods. 1, § 12, § 13 ods. 1, § 14 ods. 1 zák. č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov; § 123, § 124, § 125 ods. 1, § 126 ods. 1, § 139 ods. 1, 2, 3 zák. č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník a na základe vykonaného dokazovania po vecnej stránke ustálil, že žalobca ako prenajímateľ uzavrel so žalovaným ako nájomcom dňa 01.10.2009 Zmluvu o prenájme nebytových priestorov (ďalej aj „Zmluva“), na základe ktorej bol žalovanému prenajímaný nebytový priestor v horeuvedenom bytovom dome za účelom umiestnenia rozvádzača a prírodnej kabeláže pre

zabezpečenie služieb internetu pre vlastníkov bytového domu a že nebude užívať predmet nájmu na iný, než dohodnutý účel, resp. neprenehá nájom iným osobám bez písomného súhlasu prenajímateľa, a že prevádzkovanie jeho zariadenia bude také, že bude rešpektovať všeobecne záväzné právne predpisy vrátane technických noriem a hygienických predpisov. Zmluvu uzatvorili na dobu určitú 15 rokov, od 01.10.2009 do 30.09.2024. Bolo tiež dohodnuté, že nájomca nemôže zmeniť dohodnutý účel užívania bez písomného súhlasu prenajímateľa. Skončenie nájmu bolo upravené v článku 8, a to tak, že nájomný vzťah sa skončil: a) po vzájomnej dohode uzavretej písomne alebo b) výpoveďou, a zmluvu mohla každá zo strán vypovedať z dôvodov uvedených v zákone, pričom výpoveď musela byť písomná a doručená druhej strane, inak bola neplatná. Účinky doručenia výpovede boli splnené aj vtedy, ak príjemca výpovede si túto nevyzdvihol v odbernej lehote alebo jej prevzatie bezdôvodne odmietol, pričom bola dohodnutá 6 mesačná výpovedná doba, a počítala sa od prvého dňa mesiaca nasledujúceho po doručení písomnej výpovede. V prípade skončenia nájmu bol nájomca povinný vrátiť nebytové priestory v stave, v akom ich prevzal s prihliadnutím na obvyklé opotrebenie. Žalobca zmluvu vypovedal z dôvodu porušenia zmluvných povinností (čl. 2 Zmluvy) zo strany žalovaného. Výpoveď zo zmluvy o prenájme nebytových priestorov bola žalovanému doručená 29.10.2013 a uplynutím dohodnutej 6 mesačnej výpovednej lehoty, ktorá uplynula 31.07.2013 nájomný vzťah zanikol, z čoho súd vyvodil, že žalovaný predmetné nebytové priestory užíval bez právneho dôvodu. Podľa názoru súdu prvej inštancie žalovaný nepreukázal, že mu vzniklo oprávnenie zo zákonného vecného bremena podľa § 66 zákona č. 351/2011 Z. z. k zriaďovaniu a prevádzkovaniu verejnej siete internetu v nebytovom priestore a podľa názoru súdu prvej inštancie nepreukázal ani splnenie zákonnej podmienky v zmysle § 66 zák. č. 351/2011 Z. z., a to podmienky zriaďovania a prevádzkovania verejnej siete v nevyhnutnom rozsahu a verejnom záujme, nakoľko v predmetnom bytovom dome poskytujú internetové služby aj iné spoločnosti, ktoré podnikajú v oblasti elektronických komunikácií. Uvedené spoločnosti majú uzavreté nájomné zmluvy a riadne prevádzkujú internetové služby. Ide o spoločnosti T- mobile Slovensko a. s., WiMax Telecom Slovakia s. r. o., Avis s. r. o. Nitra, Minet Slovakia s. r. o. Michalovce. Tieto spoločnosti preukázateľne prevádzkujú internetové služby u žalobcu na základe ním uzavretými nájomnými zmluvami. Následne konštatoval, že nie je teda splnená podmienka poskytovania v nevyhnutnom rozsahu a vo verejnom záujme prevádzkovanú verejnú internetovú sieť v nebytovom priestore žalobcu, preto nie je možné aplikovať § 66 o zmluvnom vecnom bremene, ktoré by žalovanému aj bez nájomnej zmluvy umožňovalo užívať predmetný nebytový priestor za účelom prevádzkovania internetu v obytnom dome.

1.2. V tejto súvislosti poukázal súd prvej inštancie aj na rozsudok Okresného súdu Michalovce sp. zn. 16C/348/2015-170, kde boli strany sporu totožné ako v tomto konaní a žalovaný bol zaviazaný zaplatiť žalobcovi sumu 153,41 eur s príslušenstvom, v ktorom sa súd zaoberal otázkou verejného záujmu, prevádzkovania verejnej internetovej siete, ako aj zmluvným bremenom a dospel k záveru, že zo strany žalovaného nebola splnená podmienka § 66 ZEK. Uvedený rozsudok bol potvrdený rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 9Co/307/2018 zo dňa 22.05.2019, v ktorom súd uviedol, že v danom prípade nedošlo k vzniku zákonného vecného bremena. Taktiež poukázal aj na rozhodnutie Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 6Co/144/2020, v ktorom súd uviedol, že otázku vzniku zákonného vecného bremena medzi totožnými sporovými stranami súd prejudiciálne vyriešil v konaní vedenom na Okresnom súde Michalovce sp. zn. 16C/348/2015 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 9Co/307/2018 tak, že v prospech žalovaného nevzniklo zákonné vecné bremeno. Súd prvej inštancie uzavrel, že bolo potrebné prihliadať na vyššie uvedené rozhodnutia, v ktorých Krajský súd v Košiciach konštatoval, že otázka vzniku zákonného vecného bremena bola prejudiciálne vyriešená. O trovách konania rozhodol s poukazom na § 255 ods. 1 CSP.

2. Krajský súd v Košiciach (ďalej „odvolací súd“) rozsudkom z 21. septembra 2023 sp. zn. 3Co/173/2022 zmenil rozsudok súdu prvej inštancie tak, že žalobu zamietol a žalobcovi uložil povinnosť nahradiť žalovanému trovy prvostupňového i odvolacieho konania.

2.1. Po právnej stránke aplikoval § 194 ods. 1, 2; § 228 ods. 1; § 230 CSP, § 69 ods. 1 a 2 zákona č. 610/2003 Z. z., § 78 ods. 7 zákona č. 351/2011 Z. z. a v odôvodnení rozhodnutia konštatoval, že rozhodnutie súdu prvej inštancie nemožno považovať za správne, ak súd prvej inštancie pri rozhodovaní vychádzal z názoru, že neexistencia vzniku zákonného vecného bremena v prospech žalovaného bola

medzi sporovými stranami prejudiciálne vyriešená v konaní vedenom na Okresnom súde Michalovce pod sp. zn. 16C/348/2015 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 9Co/307/2018, nevychádzajúc pritom zo zisteného skutkového stavu. Následne uviedol, že predmetom konania je uloženie povinnosti žalovanému odstrániť optický rozvádzač, technologické zariadenie a súvisiace zariadenia nachádzajúce sa v spoločných priestoroch bytového domu žalobcu. Poukázal na skutočnosť, že v konaní vedenom na Okresnom súde Michalovce pod sp. zn. 16C/348/2015 sa žalobca domáhal, aby súd zaviazal žalovaného zaplatiť mu sumu 153,41 eur titulom bezdôvodného obohatenia za obdobie od 1.8.2013 do 30.6.2015. Súd žalobe vyhovel a zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcovi titulom bezdôvodného obohatenia sumu 153,41 eur s prísl. Uvedený rozsudok bol potvrdený rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 9Co/307/2018, v odôvodnení ktorého krajský súd konštatoval, že v danom prípade nedošlo k vzniku zákonného vecného bremena. V konaní vedenom na Okresnom súde Michalovce pod sp. zn. 7C/19/2018 súd zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcovi sumu 160,08 eur titulom bezdôvodného obohatenia za obdobie od 23.12.2016 do 23.2.2018. Súd prvej inštancie žalobe vyhovel a uvedený rozsudok bol potvrdený rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 6Co/150/2021, v odôvodnení ktorého krajský súd konštatoval, že otázku vzniku zákonného vecného bremena medzi totožnými sporovými stranami súd prejudiciálne vyriešil už v konaní vedenom na Okresnom súde Michalovce pod sp. zn. 16C/348/2015 a na Krajskom súde v Košiciach pod sp. zn. 9Co/307/2018 a to tak, že v prospech žalovaného nevzniklo zákonné vecné bremeno.

2.2. Argumentoval, že o prekážku právoplatne rozhodnutej veci nejde však v prípade, ak súd určitú otázku v konaní posúdi prejudiciálne. Prejudiciálna otázka a jej posúdenie nesmie byť nikdy poňaté do výroku súdneho rozhodnutia. Výrok súdneho rozhodnutia je jedinou časťou rozsudku, ktorá nadobúda právoplatnosť. Prejudiciálne posúdená otázka, ktorá sa prejavuje iba v odôvodnení rozsudku, nemôže tvoriť prekážku právoplatne rozhodnutej veci (porovnaj rozsudok NS SR 2MCdo/2/2014). Inak povedané, prejudiciálny účinok právoplatnosti skoršieho rozsudku v novom občianskom súdnom konaní s neidentickým predmetom konania je pre súd záväzný, ak právoplatným rozsudkom už bolo o danej otázke rozhodnuté. Aby však takéto posúdenie bolo záväzné, otázka, ktorá je predbežnou otázkou v novom ďalšom konaní, musela byť v predchádzajúcom súdnom konaní právoplatne skončenom priamym predmetom sporu a musela byť posúdená vo výroku rozsudku.

2.3. Odvolací súd ďalej uviedol, že v prípade právoplatných rozhodnutí Okresného súdu Michalovce sp. zn. 16C/348/2015 a 7C/19/2008 bolo predmetom konania vydanie bezdôvodného obohatenia a nie určenie existencie, resp. neexistencie vecného bremena podľa § 66 zákona č. 351/2011 Z. z. Výrok predchádzajúcich rozhodnutí je pre strany sporu a pre všetky orgány záväzný potiaľ, že určuje povinnosť na zaplatenie peňažného plnenia predstavujúceho bezdôvodné obohatenie za určité obdobie. Pre toto konanie a prípadne pre spory, ktoré sa týkajú iného obdobia však tento výrok záväzný už nie je, a teda nemôže byť záväzný ani pre posúdenie predpokladov pre rozhodovanie o uložení povinnosti odstrániť optický rozvádzač technologického zariadenia v prejednávanej veci. V uvedených konaniach teda nebola prejudiciálne vyriešená otázka existencie, resp. neexistencie vecného bremena. Uvedenú otázku teda súd mal posúdiť v prejednávanej veci samostatne.

2.4. Podľa názoru odvolacieho súdu by opačný výklad totiž vo svojom dôsledku mohol znamenať i porušenie žalobného práva, lebo sa jedná o odlišné nároky a v danej veci tak môže dôjsť nielen k rozličným skutkovým záverom, ale i za situácie zhodného skutkového stavu k odlišnému právnomu záveru (nie je tu daná totožnosť veci a prekážka res iudicate). Je tomu tak preto, že právne posúdenie predbežnej otázky v odôvodnení rozhodnutia nemôže predurčovať hmotnoprávny stav pre rozhodnutie, ktoré ešte súdom nebolo vydané, pretože by tým dochádzalo k obmedzeniu žalobcovho subjektívneho hmotného práva a jeho výkonu. Pokiaľ žalujúca strana neurobí predbežnú otázku výslovne predmetom určovacej žaloby, nemôže sa predbežná otázka stať predmetom sporu a súdny úsudok o jej riešení nemôže nadobudnúť právoplatnosť. Rovnako to platí aj u eventuálnych predbežných otázkach vznikajúcich v súvislosti s procesnou obranou žalovanej strany (porovnaj rozsudok NS SR sp. zn. 3Cdo/1152016).

2.5. Pokiaľ teda súd prvej inštancie pri rozhodovaní vychádzal z názoru, že v konaní vedenom na

Okresnom súde Michalovce pod sp. zn. 16C/348/2015 (v ktorom žalobca uplatnil nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia) bola prejudiciálne vyriešená otázka neexistencie vzniku zákonného vecného bremena v prospech žalovaného, jeho rozhodnutie nemožno považovať za správne. Pokračoval, že v prejednávanej spore z hľadiska vykonaného dokazovania v konaní pred súdom prvej inštancie bolo nesporné, že žalobca ako prenajímateľ uzavrel so žalovaným ako nájomcom dňa 1.10.2009 zmluvu o prenájme nebytových priestorov, na základe ktorej žalovanému prenajal nebytový priestor vo svojom bytovom dome za účelom umiestnenia rozvážača a prívodnej kabeláže pre zabezpečenie služieb internetu. Zmluvu uzatvorili síce na dobu určitú 15 rokov, t. j. do 30.9.2024, avšak uvedenú zmluvu žalobca vypovedal s tým, že k jej zániku malo dôjsť 30.7.2013. Vzhľadom na to, že medzi stranami nebolo sporné, že žalovaný je poskytovateľom elektronických služieb, bolo potrebné vo vzťahu k žalobcom uplatnenému nároku zaoberať sa otázkou prípadného vzniku oprávnenia žalovaného k cudzím nehnuteľnostiam.

2.6. Odvolací súd konštatoval, že z § 69 ods. 1 zákona č. 610/2003 Z. z. je zrejmé oprávnenie podniku, ktorý poskytuje verejnú sieť, zriaďovať a prevádzkovať vo verejnom záujme verejné siete a stavať ich vedenia na cudzej nehnuteľnosti. Toto právo predstavuje závažný zásah do vlastníckych práv, avšak zákon zakotvuje podmienky, za ktorých možno tento zásah uskutočniť. Základnou podmienkou je skutočnosť, že sa jedná o podnik, ktorý poskytuje verejnú sieť. Ak teda podnik poskytuje verejnú sieť, jeho oprávnenie stavať ich vedenia na cudzej nehnuteľnosti treba považovať za výkon jeho práva vo verejnom záujme a jeho oprávnenie je vecným bremenom viaznucim na nehnuteľnostiach, na ktorých postavil ich vedenia. Takéto oprávnenia k cudzím nehnuteľnostiam ako je obmedzenie využívania, ktoré vznikli pred nadobudnutím účinnosti zákona č. 351/2011 Z. z. zostávajú nedotknuté. Uviedol, že v prejednávanej veci je nesporné, že žalovaný je podnikom, ktorý v čase uzatvorenia nájomnej zmluvy poskytoval a v súčasnosti aj poskytuje verejnú sieť, preto v súlade s § 69 ods. 1, 2 zákona č. 610/2003 Z. z. mu vzniklo oprávnenie zriaďovať a prevádzkovať verejnú sieť a postaviť ju v bytovom dome žalobcu, nakoľko povinnosti žalobcu zodpovedajúce oprávneniam žalovaného sú vecným bremenom viaznucim na bytovom dome žalobcu. Uvedené oprávnenie žalovaného k nehnuteľnosti žalobcu zostalo nedotknuté aj po účinnosti zákona č. 351/2011 Z. z.

2.7. Z uvedeného dôvodu preto za nesprávne treba považovať právne posúdenie veci súdom prvej inštancie, ak otázku prípadného vzniku vecného bremena v prospech žalovaného posudzoval v zmysle § 66 zákona č. 351/2011 Z. z., nakoľko uvedený zákon nadobudol účinnosť až dňom 1.11.2011. Vzhľadom na uvedené uzavrel, že záver súdu prvej inštancie o tom, že otázka vzniku zákonného vecného bremena bola prejudiciálne vyriešená v konaní vedenom na Okresnom súde Michalovce pod sp. zn. 16C/348/2015 v spojení s rozhodnutiami Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 9Co/307/2018 a 6Co/144/2020 nemožno považovať za správny a navyše rozhodnutie súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci - ak súd posudzoval existenciu vzniku vecného bremena v zmysle zákona č. 351/2011 Z. z., preto odvolací súd napadnutý rozsudok zmenil a žalobu zamietol. O trovách prvostupňového a odvolacieho konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 v spojení s § 396 ods. 1 CSP.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvej inštancie a žalobu zamietol, podal žalobca (ďalej aj ako „dovolateľ“) dovolanie. Jeho prípustnosť odôvodnil podľa § 420 písm. f) a navrhol, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Vedený procesný nedostatok videl v tom, že rozhodnutie odvolacieho súdu trpí nedostatkom riadneho odôvodnenia a presvedčivosti, je prekvapivé. Taktiež namietal nerešpektovanie postupu podľa § 382 CSP, keď neumožnil žalobcovi vyjadriť sa k použitiu zákona č. 610/2003 Z. z. Taktiež namietal rozpor napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu s princípom právnej istoty v nerešpektovaní vyriešenia hmotnoprávnej otázky spornej medzi stranami sporu. Riadne neodôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu videl dovolateľ v tom, že a) nedal odpoveď na to, z čoho odvodzuje moment vzniku zákonného vecného bremena zo zákona č. 610/2003 Z. z. v predmetnom bytovom dome v prospech žalovaného, nevysvetlil a nezdôvodnil, ku akému okamihu (ku ktorému) a prečo malo vzniknúť zákonné vecné bremeno v prospech žalovaného; b) nedal odpoveď, či žalovaný splnil základné predpoklady pre vznik oprávnenia k cudzím nehnuteľnostiam, a to v nevyhnutnom rozsahu a vo verejnom záujme podľa § 69 cit. zákona v čase uzavretia nájomnej zmluvy k 1.10.2009, keď v inom spore medzi tými istými stranami sporu bolo právoplatne rozhodnuté o neexistencii zákonného vecného bremena na predmetnej

nehnuteľnosti v prospech žalovaného za jednotlivé obdobia po zániku nájomnej zmluvy t. j. po 31.07.2013.; c) nedal odpoveď ani na to, aký bol podľa odvolacieho súdu právny režim medzi žalobcom a žalovaným v období od uzatvorenia nájomnej zmluvy do skončenia nájomnej zmluvy a po skončení nájomnej zmluvy, t. j. od 01.08.2013. Podľa názoru dovolateľa je pre ustálenie, či žalovaný užíva nebytové priestory bez právneho dôvodu, a tak zasahuje do vlastníckeho práva žalobcu alebo žalovaný splnil všetky predpoklady pre vznik zákonného vecného bremena v predmetnom bytovom dome a žalobca je povinný strpieť výkon práva zodpovedajúceho vecnému bremenu je posúdenie uvedených otázok kľúčové. Namietal, že zákon č. 610/2003 Z. z. o elektronických komunikáciách („ZoEK“) neupravuje okamih vzniku zákonného vecného bremena, preto je sporné, kedy skutočne dochádza k ich vzniku. Do úvahy pripadajú alternatívy, či je to účinnosťou zákona § 78 ZoEK, dňom zápisu do katastra nehnuteľnosti § 69 ods. 2 ZoEK, dňom právoplatného územného rozhodnutia o umiestnení verejnej siete (§ 39a Stavebného poriadku), dňom uplynutia 15 dňového upovedomenia povinného z vecného bremena o začatí výkonu práva zodpovedajúceho zákonným vecným bremenám § 69 ods. 3 ZoEK, alebo dňom skutočného zriadenia predmetu zákonného vecného bremena. Otázku okamihu vzniku vecného bremena podľa tohto zákona nerieši jednoznačne žiadne ustanovenie, preto bolo povinnosťou odvolacieho súdu dať odpoveď, akými úvahami sa pri rozhodovaní riadil. Konštatáciu odvolacieho súdu, že žalovaný v čase uzavretia nájomnej zmluvy poskytoval verejnú sieť, a preto mu vzniklo oprávnenie zriaďovať a prevádzkovať verejnú sieť a postaviť ju v bytovom dome žalobcu tak považoval za nepresvedčivú. Dovolateľ následne poukázal na čl. 20 ods. 4 Ústavy SR. Uviedol, že ak teda medzi stranami „nenútenou“ formou. Ak teda medzi stranami sporu došlo predmetnou nájomnou zmluvou k prenechaniu práva žalobcu ako vlastníka užívať dotknutú nehnuteľnosť spôsobom dojednaným v nájomnej zmluve, nebol právny dôvod pre nútené obmedzenie vlastníckeho práva k dotknutej nehnuteľnosti vo forme (núteného) práva zodpovedajúceho zákonnému vecnému bremenu. Takýto „kombinovaný“ právny vzťah zahrňujúci medzi účastníkmi nájom a vecné bremeno užívania rovnakej veci by len vytvoril neistotu o tom, aké sú vlastne práva a povinnosti účastníkov vzťahu, čo vlastne účastníci chceli, a či bola ich vôľa určitá (rozsudok Najvyššieho súdu ČR spis. zn. 22 Cdo 2222/2011 zo dňa 29.05.2012). Dovolateľ konštatoval, že vzhľadom na odlišnosť právneho názoru súdu prvej inštancie bolo povinnosťou odvolacieho súdu ustáliť, k akému dňu, v akom rozsahu a na základe akého konkrétneho ustanovenia malo zákonné vecné bremeno v predmetnom bytovom dome v prospech žalovaného vzniknúť, prípadne kedy a akým spôsobom k splneniu tejto podmienky došlo, či vzniku zákonného vecného bremena nebráni medzi stranami uzavretý nájomný vzťah, čo podľa dovolateľa odvolací súd primerane nevysvetlil. Dovolateľ taktiež namietal prekvapivosť rozhodnutia odvolacieho súdu, pretože odvolací súd vydal rozhodnutie, ktoré nebolo možné na základe zisteného skutkového stavu predvídať. Vzhľadom na uvedené mal dovolateľ za to, že odvolací súd založil vadu zmätnočnosti spočívajúcu v nepreskúmateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu takej intenzity, ktorá odôvodňuje aplikáciu (ako výnimky) druhej vety stanoviska R 2/2016. Nepreskúmateľné je (o.i.) rozhodnutie, ktorého odôvodnenie dostatočne nevysvetľuje, z akého dôvodu rozhodol súd tak, ako uviedol vo výroku rozhodnutia. Následne v dovolaní namietanej procesnej vady § 420 písm. f) pokračoval argumentáciou porušenia § 382 CSP (namietaná časť b) dovolania), keďže odvolací súd založil svoje rozhodnutie na iných, nových právnych dôvodoch než súd prvej inštancie, bol povinný dodržať procesný postup v zmysle § 382 CSP a doručiť výzvu stranám sporu, aby sa vyjadrili k možnému použitiu ustanovenia § 69 zák. č. 610/2003 Z. z.. Vzhľadom na použitie zákonného ustanovenia § 69 zák. č. 610/2003 Z. z., ktoré odvolací súd považoval pre rozhodnutie určujúce, a ktoré ustanovenie súd prvej inštancie neaplikoval, bolo povinnosťou odvolacieho súdu postupovať podľa § 382 CSP a splniť manudukčnú (poučovaciu) povinnosť. Vzhľadom k uvedenému podľa názoru dovolateľa prišlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. V dovolaní v rámci bodu c) namietal odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu na str. 36, pretože podľa názoru dovolateľa otázka vzniku zákonného vecného bremena v predmetnom prípade už bola prejednaná v iných rozhodnutiach tunajšieho súdu, ktoré riešili bezdôvodné obohatenie na strane žalovaného vo vzťahu k žalobcovi za užívanie predmetného nebytového priestoru, iba za iné obdobie, a kde už bolo vyslovené, že na strane žalovaného nevzniklo oprávnenie zo zákonného vecného bremena na užívanie predmetného nebytového priestoru. Súdy v iných konaniach konštatovali, že na strane žalovaného nie je splnená zákonná podmienka § 66 zák. č. 351/2011 Z.z. o elektronických komunikáciách, a to podmienka, že v nevyhnutnom rozsahu a vo verejnom záujme prevádzkuje verejnú internetovú sieť v predmetnom nebytovom priestore. Uviedol, že u žalovaného neexistuje zákonné vecné

bremeno na užívanie predmetnej nehnuteľnosti za účelom prevádzkovania internetu v predmetnom obytnom dome a nemá ani uzatvorenú nájomnú zmluvu, vzniklo na jeho strane bezdôvodné obohatenie za užívanie tejto nehnuteľnosti. Uvedené bolo právoplatne rozhodnuté rozsudkom tunajšieho súdu sp. zn. 16C/348/2015-170 zo dňa 21.2.2018, kde bolo riešené obdobie bezdôvodného obohatenia od 1.8.2013 do 30.6.2015, pričom rozsudok bol potvrdený rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 9Co/307/2018 zo dňa 22.5.2019. Krajský súd uzavrel, že v predmetnom bytovom dome je dlhodobo plne vybudovaná funkčná verejná elektronická komunikačná sieť a okrem žalovaného elektronické komunikačné siete poskytujú aj ďalší poskytovatelia, z čoho vyplýva, že koncoví užívatelia majú možnosť tieto služby využívať. Dovolateľ záverom konštatoval, že Otázka vzniku zákonného vecného bremena v predmetnom prípade už bola prejednaná v iných rozhodnutiach tunajšieho súdu, ktoré riešili bezdôvodné obohatenie na strane žalovaného vo vzťahu k žalobcovi za užívanie predmetného nebytového priestoru, iba za iné obdobie, a kde už bolo vyslovené, že na strane žalovaného nevzniklo oprávnenie zo zákonného vecného bremena na užívanie predmetného nebytového priestoru. Súd v iných konaniach konštatoval, že na strane žalovaného nie je splnená zákonná podmienka § 66 zák. č. 351/2011 Z. z. o elektronických komunikáciách, a to podmienka, že v nevyhnutnom rozsahu a vo verejnom záujme prevádzkuje verejnú internetovú sieť v predmetnom nebytovom priestore. Keďže u žalovaného neexistuje zákonné vecné bremeno na užívanie predmetnej nehnuteľnosti za účelom prevádzkovania internetu v predmetnom obytnom dome a nemá ani uzatvorenú nájomnú zmluvu, vzniklo na jeho strane bezdôvodné obohatenie za užívanie tejto nehnuteľnosti. Uvedené bolo právoplatne rozhodnuté rozsudkom tunajšieho súdu sp. zn. 16C/348/2015-170 zo dňa 21.2.2018, kde bolo riešené obdobie bezdôvodného obohatenia od 1.8.2013 do 30.6.2015, pričom rozsudok bol potvrdený rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 9Co/307/2018 zo dňa 22.5.2019. Odvolací súd uzavrel, že v predmetnom bytovom dome je dlhodobo plne vybudovaná funkčná verejná elektronická komunikačná sieť a okrem žalovaného elektronické komunikačné siete poskytujú aj ďalší poskytovatelia, z čoho vyplýva, že koncoví užívatelia majú možnosť tieto služby využívať. Akcentoval, že za daného skutkového stavu konštatovali, že žalovaný v konaní nepreukázal tvrdenie o tom, že by boli splnené podmienky v zmysle zákona pre zriadenie zákonného vecného bremena, a preto bol povinný plniť bezdôvodné obohatenie spočívajúce v úhrade za užívanie predmetných nebytových priestorov za požadované obdobie“. Tú istú otázku riešil v inom konaní Okresný súd Michalovce sp. zn. 7C/19/2018, kde tiež bolo riešené bezdôvodné obohatenie žalobcu vo vzťahu k žalovanému, ale za iné obdobie, a to za obdobie od 23.2.2016 do 23.2.2018, takisto bolo konštatované, že žalovanému nevzniklo zo zákona zákonné vecné bremeno na užívanie predmetného nebytového priestoru, a preto bol povinný plniť bezdôvodné obohatenie. Ani za užívanie predmetnej nehnuteľnosti v čase od 11.10.2021 do 11.11.2022 žalovaný nemal zriadené k predmetnej nehnuteľnosti zákonné vecné bremeno, keďže nepreukázal, že by vo verejnom záujme prevádzkoval verejnú sieť na cudzej nehnuteľnosti, a za tým účelom vstupoval na predmetnú nehnuteľnosť. Takéto zákonné vecné bremeno mu nevzniklo ani v zmysle zákona č. 452/2021 Z. z. o elektronických komunikáciách, ktorý je účinný od 1.2.2022, a ktorým bol zrušený zákon č. 351/2011 Z. z. o elektronických komunikáciách. Žalovaný ani v zmysle § 21 nepreukázal podmienku verejného záujmu, na základe ktorej by mu bolo v zmysle citovaných zákonných ustanovení vzniklo zákonné vecné bremeno. Zákonné vecné bremeno nevzniklo žalovanému ani v zmysle § 69 ods. 1,2 zák. č. 610/2003 Z. z., ktorý bol účinný pred účinnosťou zák. č. 351/2011 Z. z.. Tú istú otázku riešil v inom konaní Okresný súd Michalovce sp. zn. 16C/122/2022. Taktiež dovolateľ uviedol, že odvolací súd nerešpektoval prejudiciálny účinok právoplatných rozhodnutí v spomínaných konaniach, ktorými bola s účinkami ex tunc (deklaratórny rozsudok) poskytnutá ochrana už porušeným subjektívnym právam žalobcu vyplývajúcich z jeho hmotnoprávných vzťahov so žalovaným založených na neexistencii zákonného vecného bremena v prospech žalovaného na užívanie predmetného nebytového priestoru, ktoré existovali aj v období rozhodnom pre posúdenie opodstatnenosti v prejednávacom prípade uplatnenej žaloby o vypratanie nehnuteľnosti. Poukázal aj na rozpor s názorom Najvyššieho súdu SR uvedeným v rozhodnutiach sp. zn. 1Cdo/44/2010-R 40/2013-„pokiaľ už bola v občianskoprávnom konaní právoplatne vyriešená určitá otázka hmotnoprávneho vzťahu účastníkov, je súd v inom konaní, v ktorom má tú istú otázku posúdiť ako prejudiciálnu, viazaný jej skorším posúdením“ ale aj v rozhodnutí sp. zn. 1Cdo/133/2014, 3Cdo/288/2009 ohľadom posúdenia predbežnej otázky iným súdom. Podľa názoru dovolateľa je rozhodujúce, že hmotnoprávna otázka vzniku zákonného vecného bremena v prospech žalovaného, esenciálna pre posúdenie dôvodnosti uplatneného

nároku na finančné plnenie, bola v predošlých konaniach, hoci len ako prejudiciálna, právoplatne vyriešená a nie je podstatné, či bola zodpovedaná správne alebo nie. Za stavu, že odvolací súd spomenutý prejudiciálny účinok ignoroval (nevzal za základ pre svoje rozhodnutie prejudikovaný hmotnoprávny vzťah a rozhodol v rozpore s prejudikovaným hmotnoprávnym vzťahom), nerešpektoval záväzné súdne rozhodnutie a koná v rozpore s Ústavou SR. Akcentoval, že za stavu, že odvolací súd v prejednávanej veci vyvodil úplne opačný záver ohľadom existencie zákonného vecného bremena k predmetnej nehnuteľnosti ako bolo vyslovené vo vyššie uvedených skutkovo totožných veciach, konal v rozpore s princípom právnej istoty a v rozpore s právom na spravodlivý proces, v zmysle ktorého strany sporu majú právo na to, aby sa na určitú právne relevantnú otázku pri opakovaní v rovnakých podmienkach dala rovnaká odpoveď. Dovolateľ uviedol, že odvolací súd dostatočne zrozumiteľne nevysvetlil, z akých dôvodov spochybnil vyššie uvedené právoplatné rozhodnutia Okresného súdu Michalovce, keďže v rámci posúdenia už vyriešenej prejudiciálnej otázky súdov, ktoré právoplatne rozhodli o neexistencii zákonného vecného bremena žalovaného na užívanie nebytových priestorov za účelom prevádzkovania internetu v predmetnom bytovom dome sa od tohto rozhodnutia odklonil bez toho, aby vysvetlil opodstatnenosť svojho postupu. Navrhol rozhodnutie odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

4. K dovolaniu žalobcu sa žalovaný písomne nevyjadril.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala strana sporu v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania, a bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je prípustné a vzhľadom na uplatnený dovolací dôvod (§ 420 písm. f/ CSP) zároveň aj dôvodné. Ak totiž dovolanie smeruje proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí z dovolacieho dôvodu uvedeného v § 420 CSP, potom existencia tohto dôvodu, t. j. existencia niektorej z väd uvedených v tomto ustanovení (spôsobujúcich tzv. „zmätočnosť“ rozhodnutia) znamená nielen splnenie podmienky prípustnosti dovolania, ale zároveň zakladá aj jeho dôvodnosť.

6. Žalobca vyvodzujúc prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP namietal nepredvídateľnosť, nepreskúmateľnosť a prekvapivosť rozhodnutia odvolacieho súdu. Takisto namietal aj skutočnosť, že odvolací súd nerešpektoval prejudiciálne vyriešenie otázky neexistencie vzniku zákonného vecného bremena, ktorú už riešil súd (so záverom, že toto vecné bremeno žalovanému nevzniklo pre nesplnenie podmienky § 66 zák. č. 351/2011 Z. z. o elektronických komunikáciách, a to podmienky, že v nevyhnutnom rozsahu a vo verejnom záujme žalovaný prevádzkuje verejnú internetovú sieť v predmetnom nebytovom priestore) v konaní o vydanie bezdôvodného obohatenia vedenom na tunajšom súde pod sp. zn. 16C/348/2015. Žalobca mal potom za to, že otázka vzniku zákonného vecného bremena v predmetnom prípade už bola prejudikovaná (prejudiciálne vyriešená) v danom rozhodnutí (sp. zn. 16C/348/2015), ktorým súd síce riešil iný nárok žalobcu (nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia, ktoré vzniklo na strane žalovaného za užívanie predmetného nebytového priestoru), avšak v odôvodnení svojho rozhodnutia zároveň konštatoval, že na strane žalovaného nevzniklo oprávnenie zo zákonného vecného bremena na užívanie predmetného nebytového priestoru, nakoľko u žalovaného nebola splnená zákonná podmienka § 66 zák. č. 351/2011 Z. z. o elektronických komunikáciách, a to podmienka, že v nevyhnutnom rozsahu a vo verejnom záujme prevádzkuje verejnú internetovú sieť v predmetnom nebytovom priestore. Rovnakú otázku potom riešil aj Okresný súd Michalovce v konaní sp. zn. 7C/19/2018, kde tiež bolo riešené bezdôvodné obohatenie, iba za iné obdobie, a kde súd takisto v odôvodnení svojho rozhodnutia konštatoval, že žalovanému nevzniklo zo zákona zákonné vecné bremeno na užívanie predmetného nebytového priestoru, a preto bol povinný plniť bezdôvodné obohatenie. Podľa žalobcu žalovanému takéto zákonné vecné bremeno nevzniklo ani v zmysle zákona č. 452/2021 Z. z. o elektronických komunikáciách, ktorý je účinný od 1.2.2022, a ktorým bol zrušený zákon č. 351/2011 Z. z. o elektronických komunikáciách. Žalovaný ani v zmysle § 21 nepreukázal podmienku verejného záujmu, na základe ktorej by mu bolo v zmysle citovaných zákonných ustanovení vzniklo zákonné vecné bremeno. Zákonné vecné bremeno nevzniklo žalovanému ani v zmysle § 69 ods. 1, 2 zák. č. 610/2003 Z. z., ktorý bol účinný pred účinnosťou zák. č. 351/2011

Z. z.. Tú istú otázku riešil v inom konaní Okresný súd Michalovce sp. zn. 16C/122/2022. Odvolací súd potom nerešpektoval prejudiciálny účinok týchto právoplatných rozhodnutí, ktorými bola s účinkami ex tunc (deklaratórny rozsudok) poskytnutá ochrana už porušeným subjektívnym právam žalobcu vyplývajúcich z jeho hmotnoprávných vzťahov so žalovaným založených na neexistencii zákonného vecného bremena v prospech žalovaného na užívanie predmetného nebytového priestoru, ktoré existovali aj v období rozhodnom pre posúdenie opodstatnenosti v prejednávacom prípade uplatnenej žaloby o vypratanie nehnuteľnosti. Podľa žalobcu je rozhodujúce, že hmotnoprávna otázka vzniku zákonného vecného bremena v prospech žalovaného, esenciálna pre posúdenie dôvodnosti uplatneného nároku na finančné plnenie, bola v označených konaniach, hoci len ako prejudiciálna, právoplatne vyriešená a nebolo podstatné, či bola zodpovedaná správne alebo nie. Za stavu, že odvolací súd v tejto veci spomenutý prejudiciálny účinok ignoroval (nevzal za základ pre svoje rozhodnutie prejudikovaný hmotnoprávny vzťah a rozhodol v rozpore s prejudikovaným hmotnoprávnym vzťahom), nerešpektoval záväzné súdne rozhodnutie a konal v rozpore s Ústavou SR. Za stavu, kedy odvolací súd v danej veci vyvodil úplne opačný záver ohľadom existencie zákonného vecného bremena k predmetnej nehnuteľnosti ako bolo vyslovené vo vyššie uvedených skutkovo totožných veciach, konal aj v rozpore s princípom právnej istoty a v rozpore s právom na spravodlivý proces, v zmysle ktorého strany sporu majú právo na to, aby sa na určitú právne relevantnú otázku pri opakovaní v rovnakých podmienkach dala rovnaká odpoveď.

7. Z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP vyplýva, že dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 1 CSP).

8. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f/ CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide, napr. o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu, a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

9. Právo na prístup k dovolaciemu súdu nie je absolútne. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok a tejto jeho mimoriadnej povahe zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti, prísne regulovanej Civilným sporovým poriadkom. Z ustanovenia § 419 CSP vyplýva, že proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je dovolanie prípustné, len ak to zákon pripúšťa, pričom prípady, v ktorých je dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním.

10. Dovolací súd uvádza, že pokiaľ ide o záväznosť/nezáväznosť prejudicialneho riešenia otázky vzniku zákonného vecného bremena žalovaného, možno závery odvolacieho súdu považovať za správne.

11. Podľa § 228 ods. 1 CSP výrok právoplatného rozsudku je záväzný pre strany a pre tých, ktorí sa stali právnymi nástupcami strán po právoplatnosti rozsudku, ak nie je ustanovené inak. Citované ustanovenie upravuje tzv. materiálnu stránku právoplatnosti súdneho rozhodnutia, ktorá spočíva v záväznosti tohto rozhodnutia pre určitý okruh subjektov. Ide o subjektívnu hranicu záväznosti súdneho rozhodnutia. V tomto zmysle je výrok právoplatného rozsudku záväzný predovšetkým pre sporové strany. Civilný sporový poriadok dôsledne sleduje líniu záväznosti rozhodnutia vydaného v sporovom konaní inter partes, a prakticky jedinou relevantnú výnimku predstavuje rozhodnutie o abstraktnej kontrole v spotrebiteľských veciach, kde je výrok rozhodnutia záväzný erga omnes. Výnimky z takto všeobecne stanovenej subjektívnej hranice záväznosti súdneho rozhodnutia stanovuje jednak samotný Civilný sporový poriadok (napr. § 228 ods. 2), ale aj osobitné predpisy (napr. Obchodný zákonník). Ak teda súd koná s niekým, kto nebol stranou právoplatne skončeného a rozhodnutého konania (a nejde pritom ani o subjekt, na ktorý je zákonom rozšírená subjektívna hranica záväznosti súdneho rozhodnutia), môže túto otázku posúdiť aj inak, teda výrok právoplatného rozsudku preň v tomto prípade záväzný pochopiteľne nebude (bližšie pozri Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M. a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha : C. H. Beck, 2016, s. 834 a 835).

11.1. So subjektívnou záväznosťou rozsudku úzko súvisí otázka tzv. prejudiciálneho účinku súdneho rozhodnutia vyjadrená v § 193 a § 194 CSP, v zmysle ktorej musí súd v novom konaní rešpektovať prejudiciálny účinok právoplatného rozhodnutia u tých istých účastníkov (totožnosť účastníkov nie je dotknutá rozdielnosťou ich procesného postavenia v oboch konaniach). Na iné osoby než účastníkov konania, v ktorom bolo rozhodnuté o prejudiciálnej otázke, resp. ich právnych nástupcov sa účinky právoplatného rozsudku môžu vzťahovať len v tých prípadoch, keď tak stanoví zákon (napr. uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 133/2009).

11.2. Prejudicialita súdneho rozhodnutia znamená, že súd nemôže ako predbežnú otázku znovu riešiť to, o čom už bolo právoplatne rozhodnuté v osobitnom spore účastníkov, preto nie je rozhodujúce, či súd v právoplatne skončenom konaní vec správne alebo nesprávne právne posúdil. So zreteľom na právoplatnosť a z toho plynúcu záväznosť a nezmeniteľnosť právoplatného rozhodnutia nesmie byť táto otázka položená a akékoľvek jej „nové“ právne posudzovanie v inom (ďalšom) konaní tých istých účastníkov je neprípustné. Iné riešenie by znamenalo, že súd môže porušiť viazanosť uloženú mu zákonom v § 159 ods. 2 OSP (v súčasnosti § 228 CSP, pozn.). Pokiaľ súd spomenutý prejudiciálny účinok ignoruje (nevezme za základ pre svoje rozhodnutie prejudikovaný hmotnoprávny vzťah a rozhodne v rozpore s prejudikovaným hmotnoprávnym vzťahom), nerešpektuje záväzné súdne rozhodnutie a koná v rozpore s ústavou, v zmysle ktorej môžu štátne orgány konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon (čl. 2 ústavy). Zásada právnej istoty je integrálnou súčasťou práva na spravodlivý proces. Popretie prejudiciálnej záväznosti právoplatného súdneho rozhodnutia znamená zásah do stability práva a právnych vzťahov, ako aj do riadneho výkonu spravodlivosti (uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 44/2010).

11.3. Súdna prax i odborné publikácie sa zhodujú v názore, že právoplatným rozsudkom súdu ukladajúcim povinnosť sa pre adresátov účinkov záväznosti tohto rozhodnutia označených v ustanovení § 228 ods. 1 CSP zakladá prekážka právoplatne rozhodnutej veci (§ 230 CSP). Účinky tohto právoplatného rozhodnutia sa vzťahujú na účastníkov konania, v ktorom bolo vydané; jeho výrok je tiež záväzný pre súdy a iné štátne orgány, a to aj vtedy, ak ako predbežnú otázku posudzujú právny vzťah medzi týmito účastníkmi, ktorý sa vyriešil uvedeným právoplatným súdnym rozhodnutím (porovnaj napr. Števček, Ficová a kol. Občiansky súdny poriadok, Komentár, Praha 2009, str. 425). Prekážka veci právoplatne rozhodnutej (rei iudicatae) bráni opätovnému prejednávaniu veci, o ktorej bolo právoplatne rozhodnuté. O rovnakú vec ide vtedy, ak v neskoršom konaní ide o ten istý nárok alebo stav, o ktorom bolo už v inom konaní právoplatne rozhodnuté a týka sa rovnakého predmetu konania a rovnakých osôb. Záväznosť a nezmeniteľnosť rozhodnutia spôsobuje tzv. prekážku právoplatne rozhodnutej veci (impedimentum rei iudicatae), čo znamená, že o tej istej veci, o ktorej sa už právoplatne rozhodlo, nemožno rozhodovať opäť. Ide o procesné vyjadrenie ústavnoprávnej zásady ne bis in idem, teda nikdy nie dvakrát o tej istej veci.

11.4. Naopak o prekážku právoplatne rozhodnutej veci nejde v prípade, ak súd určitú otázku v konaní posúdi prejudiciálne. Prejudiciálna otázka a jej posúdenie nesmie byť nikdy poňaté do výroku súdneho rozhodnutia. Výrok súdneho rozhodnutia je jedinou časťou rozsudku, ktorá nadobúda právoplatnosť. Prejudiciálne posúdená otázka, ktorá sa prejavuje iba v odôvodnení rozsudku, nemôže tvoriť prekážku právoplatne rozhodnutej veci (porovnaj aj rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 2 MCdo 2/2014 z 30. októbra 2014). Inak povedané prejudiciálny účinok právoplatnosti skoršieho rozsudku v novom (ďalšom) občianskom súdnom konaní s neidentickým predmetom konania (inak by tu bola prekážka rei iudicatae) je pre súd záväzný, ak právoplatným rozsudkom už bolo o danej otázke rozhodnuté. Aby však takéto posúdenie bolo záväzné, otázka, ktorá je predbežnou otázkou v novom ďalšom konaní, musela byť v predchádzajúcom súdnom konaní právoplatne skončenom priamym predmetom sporu a musela byť posúdená vo výroku rozsudku. Právne posúdenie predbežnej otázky v odôvodnení rozhodnutia nemôže predurčovať hmotnoprávny stav pre rozhodnutie, ktoré ešte súdom nebolo vydané, pretože by tým dochádzalo k obmedzeniu subjektívneho hmotného práva žalobcu a jeho výkonu. Súd je teda viazaný iba výrokom rozsudku, nie jeho odôvodnením. Pre súd je záväzné posúdenie predbežnej otázky uskutočnené v inom konaní medzi totožnými účastníkmi, ak ide o otázku riešenú vo výroku rozhodnutia, t. j. otázku, ktorá bola predmetom konania, pričom riešenie ostatných otázok, s ktorými sa súd musel v odôvodnení svojho rozhodnutia vysporiadať, nie je pre súd v inej veci záväzné (porovnaj rozsudky Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 26 Cdo 2804/2012 z 12. júna 2014 a sp. zn. 32 Cdo 4004/2014 z 3. decembra 2013).

11.5. Pokiaľ ide o iný (nie ten istý) nárok (predmet konania), zásadne platí, že ak v skončenom konaní účastníkov došlo právoplatným súdnym rozsudkom k vyriešeniu hmotnoprávneho vzťahu, z ktorého sa aj tento (nový) nárok (neidentický s predmetom skončeného konania) odvodzuje, súd v tomto ďalšom (novom) občianskom súdnom konaní pri zodpovedaní predbežnej otázky (ktorá právoplatným súdnym výrokom sa už vyriešila ako vec sama), je týmto vyriešením viazaný. Súd preto nesmie vychádzať z iného záveru ohľadom existencie, resp. neexistencie uloženej povinnosti medzi tými istými účastníkmi, než ako o tomto ich právnom vzťahu už bolo právoplatne rozhodnuté (porovnaj aj rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 44/2010 z 31. januára 2012).

11.6. Ústavný súd vo svojom náleze z 20. januára 2010 sp. zn. II. ÚS 349/2009 konštatoval, že vzhľadom na zásadu prejudiciality vyplývajúcu z § 135 ods. 2 O.s.p., ako aj na zásadu viazanosti súdu právoplatnými rozhodnutiami vydanými v inom konaní podľa § 159 ods. 2 O.s.p., konajúci všeobecný súd nemá možnosť výberu v otázke, či bude rešpektovať právoplatné rozhodnutie vydané v inom konaní, ktoré rieši otázku javiacu sa prejudiciálnou v súvislosti s riešením daného prípadu. Pokiaľ pri riešení prejudiciálnej otázky zaujme odlišné stanovisko, je takýto jeho postup, resp. z neho vyplývajúci záver arbitrárny pre jednoznačný rozpor so zákonom.

12. V prejednávanej veci, ako uviedol i samotný dovolateľ, Okresný súd Michalovce otázku vzniku zákonného vecného bremena v prospech žalovaného v konaniach vedených pod sp. zn. 16C 348/2015, 7C/19/2018, 16C 122/2022 neriešil priamo vo výrokoch svojich rozhodnutí (ale ju riešil len v odôvodneniach svojich rozhodnutí ako prejudiciálnu vo vzťahu k uplatnenému nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia). Ako už bolo uvedené vyššie, na to, aby takéto posúdenie bolo potom záväzné aj pre súd konajúci v tejto veci, muselo by sa riešenie tejto otázky (vzniku zákonného vecného bremena) premietnuť do samotného výroku týchto rozhodnutí. Ak potom bola táto otázka riešená iba v odôvodneniach označených rozhodnutí (t. j. súd sa musel v odôvodneniach svojich rozhodnutí s ňou vysporiadať) nebolo jej riešenie pre súd v tejto veci záväzné. Z týchto dôvodov dovolacia argumentácia žalobcu o nerešpektovaní prejudiciálneho účinku posúdenia otázky vzniku zákonného vecného bremena, vyplývajúceho (iba) z odôvodnení označených rozhodnutí Okresného súdu Michalovce vydaných v konaniach vedených pod sp. zn. 16C 348/2015, 7C/19/2018, 16C 122/2022 odvolacím súdom, potom nebola dôvodnou.

13. Vo vzťahu k namietanej vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f/ CSP dovolateľ namietal porušenie jeho procesných práv spočívajúcich aj v tom, že odvolací súd sa neriadil ustanovením § 382 CSP, vydal „prekvapivé rozhodnutie“ a svoje konanie zaťažil procesnou vadou, ktorá má za následok porušenie

práva žalobcu na spravodlivý proces, žalobcovi svojím postupom uprel právo vyjadriť sa, právne argumentovať, prípadne predkladať nové dôkazy, ktoré sa z hľadiska doterajších právnych záverov súdu prvej inštancie nejavili ako významné.

13.1. Dovolateľ namietal prekvapivosť rozhodnutia odvolacieho súdu, pretože odvolací súd vydal rozhodnutie, ktoré nebolo možné na základe zisteného skutkového stavu predvídať. Mal za to, že odvolací súd založil svoje rozhodnutie na iných, nových právnych dôvodoch než súd prvej inštancie, a preto bol povinný dodržať procesný postup v zmysle § 382 CSP a doručiť výzvu stranám sporu, aby sa vyjadrili k možnému použitiu ustanovenia § 69 zák. č. 610/2003 Z. z.. Vzhľadom na použitie zákonného ustanovenia § 69 zák. č. 610/2003 Z. z., ktoré odvolací súd považoval pre rozhodnutie určujúce, a ktoré ustanovenie súd prvej inštancie neaplikoval, bolo povinnosťou odvolacieho súdu postupovať podľa § 382 CSP a splniť manuálnu (poučovaciu) povinnosť. Keďže odvolací súd takto nepostupoval, porušil tým právo žalobcu na spravodlivý proces.

13.2. Dovolací súd poukazuje na to, že Civilný sporový poriadok v ustanovení § 382 ustanovuje, že ak má odvolací súd za to, že sa na vec vzťahuje ustanovenie všeobecne záväzného právneho predpisu, ktoré pri doterajšom rozhodovaní veci nebolo použité a je pre rozhodnutie veci rozhodujúce, vyzve strany konania, aby sa k možnému použitiu tohto ustanovenia vyjadrili.

13.3. Vyššie citované ustanovenie má predísť vydávaniu tzv. prekvapivých rozhodnutí, vychádza z princípu predvídateľnosti súdneho rozhodnutia, ktorý je považovaný za komponent princípu právneho štátu, osobitne princípu právnej istoty.

13.4. O tzv. prekvapivé rozhodnutie ide predovšetkým vtedy, ak odvolací súd založí svoje rozhodnutie vo veci na iných právnych záveroch ako súd prvej inštancie, za súčasného naplnenia tej okolnosti, že proti týmto iným (odlišným) právnym záverom odvolacieho súdu, nemá strana konania možnosť vyjadrovať sa, právne argumentovať, prípadne predkladať nové dôkazy, ktoré sa z hľadiska doterajších právnych záverov súdu prvej inštancie, nejavili ako významné.

13.5. Pod „prekvapivým rozhodnutím“ sa v rozhodovacej činnosti najvyššieho súdu rozumie rozhodnutie, ktorým odvolací súd, na rozdiel od súdu prvej inštancie, za rozhodujúcu považoval skutočnosť, ktorú nikto netvrdil alebo nepopieral, resp., ktorá nebola predmetom posudzovania súdom prvej inštancie. Prekvapivým je rozhodnutie odvolacieho súdu „nečakane“ založené na iných právnych záveroch než rozhodnutie súdu prvej inštancie (porovnaj sp. zn. 3Cdo/102/2008), resp. rozhodnutie z pohľadu výsledkov konania na súde prvej inštancie „nečakane“ založené nepredvídateľne na iných „nových“ dôvodoch, než na ktorých založil svoje rozhodnutie súd prvej inštancie, pričom strana sporu v danej procesnej situácii nemala možnosť namietat ne/správnosť „nového“ právneho názoru zaujatého až v odvolacom konaní (porovnaj 5Cdo/46/2011).

13.6. Aj Ústavný súd Slovenskej republiky vo svojej judikatúre definoval tzv. prekvapivé rozhodnutie, o ktoré ide predovšetkým vtedy, ak odvolací súd založí svoje rozhodnutie vo veci na iných zásadne odlišných právnych záveroch ako súd prvej inštancie, pričom zároveň odvolací súd účastníkovi konania neumožní vyjadriť sa k jeho iným (odlišným) právnym záverom, teda účastník konania nemá možnosť právne argumentovať, prípadne predkladať nové dôkazy, ktoré sa z hľadiska doterajších právnych záverov súdu prvej inštancie nejavili ako významné (II. ÚS 407/2016, I. ÚS 736/2016).

13.7. Zo spisu vyplýva, že už súd prvej inštancie sa zaoberal otázkou existencie/neexistencie zákonného vecného bremena žalovaného, keď v tomto smere prijal záver, v zmysle ktorého „žalovaný nepreukázal, že mu vzniklo oprávnenie zo zákonného vecného bremena podľa § 66 zákona č. 351/2011 Z. z. k zriaďovaniu a prevádzkovaní verejnej siete internetu v nebytovom priestore, nakoľko nepreukázal splnenie zákonnej podmienky v zmysle § 66 zák. č. 351/2011 Z. z., a to podmienky zriaďovania a prevádzkovania verejnej siete v nevyhnutnom rozsahu a verejnom záujme, keďže v predmetnom bytovom dome poskytujú internetové služby aj iné spoločnosti, ktoré podnikajú v oblasti elektronických komunikácií. V ďalšom vychádzal z prejudiciálneho vyriešenia tejto otázky v právoplatne skončenom

konaní vedenom pred Okresným súdom Michalovce sp. zn. 16C/348/2015-170, v ktorom tento súd v rámci posudzovania uplatneného nároku na vydanie bezdôvodného obohatenie prejediaci riešil i otázku vzniku zákonného vecného bremena u žalovaného (so záverom, že toto mu nevzniklo)“.

13.8. Na druhej strane odvolací súd k tej istej otázke zaujal názor, že „súd v tomto konaní nebol viazaný prejudiciálnym vyriešením otázky existencie/neexistencie zákonného vecného bremena, ku ktorému dospel Okresný súd Michalovce v konaniach vedených sp. zn. 16C/348/2015 a 7C/19/2008 (keďže jej riešenie sa nepremietlo do samotného výroku týchto rozhodnutí, pričom v daných veciach bolo predmetom sporu vydanie bezdôvodného obohatenia) a preto mal túto otázku riešiť sám“. Následne bol (na rozdiel od súdu prvej inštancie) názoru, že „žalovanému vzniklo označené vecné bremeno, nakoľko z ustanovenia § 69 ods. 1 zákona č. 610/2003 Z. z. vyplývalo oprávnenie podniku, ktorý poskytuje verejnú sieť, zriaďovať a prevádzkovať vo verejnom záujme verejné siete a stavať ich vedenia na cudzej nehnuteľnosti. Základnou podmienkou pre vznik tohto oprávnenia bola skutočnosť, že sa jednalo o podnik, ktorý poskytuje verejnú sieť. Ak teda podnik poskytoval verejnú sieť, jeho oprávnenie stavať svoje vedenia na cudzej nehnuteľnosti bolo potrebné považovať za výkon jeho práva vo verejnom záujme a jeho oprávnenie bolo vecným bremenom viaznucim na nehnuteľnostiach, na ktorých postavil svoje vedenia. Takéto oprávnenia k cudzím nehnuteľnostiam, ktoré vznikli pred nadobudnutím účinnosti zákona č. 351/2011 Z. z. zostávali nedotknuté. V danej veci bolo potom nesporné, že žalovaný je podnikom, ktorý v čase uzatvorenia nájomnej zmluvy poskytoval a v súčasnosti aj poskytuje verejnú sieť, preto v súlade s § 69 ods. 1, 2 zákona č. 610/2003 Z. z. mu vzniklo oprávnenie zriaďovať a prevádzkovať verejnú sieť a postaviť ju v bytovom dome žalobcu, nakoľko povinnosti žalobcu zodpovedajúce oprávneniam žalovaného sú vecným bremenom viaznucim na bytovom dome žalobcu. Uvedené oprávnenie žalovaného k nehnuteľnosti žalobcu zostalo nedotknuté aj po účinnosti zákona č. 351/2011 Z. z.“. Z týchto dôvodov odvolací súd považoval za nesprávne právne posúdenie veci súdom prvej inštancie, ak otázku prípadného vzniku vecného bremena v prospech žalovaného tento súd posudzoval v zmysle § 66 zákona č. 351/2011 Z. z., nakoľko uvedený zákon nadobudol účinnosť až dňom 1.11.2011.

13.9. Z uvedeného vyplýva, že v danej veci sa oba sudy zaoberali otázkou vzniku zákonného vecného bremena žalovaného, pričom oba sudy vec posudzovali podľa zákona o elektronických komunikáciách, avšak s tým rozdielom, že kým súd prvej inštancie na vec aplikoval ustanovenia § 66 zákona o elektronických komunikáciách č. 351/2011 Z. z. účinného od 1.11.2011, v zmysle ktorého „Podnik môže v nevyhnutnom rozsahu a ak je to vo verejnom záujme zriaďovať a prevádzkovať verejné siete a stavať ich vedenia na cudzej nehnuteľnosti, Povinnosti zodpovedajúce oprávneniam podľa odseku 1 písm. a) sú vecnými bremenami viaznucimi na dotknutých nehnuteľnostiach. Návrh na vykonanie záznamu do katastra nehnuteľností podá podnik. Ak dôjde k prevodu alebo prechodu vlastníctva siete alebo jej časti, vo vzťahu ku ktorej vznikli oprávnenia podľa odseku 1, oprávnenia podľa odseku 1 prechádzajú na nového vlastníka, ak je podnikom“, odvolací súd (vychádzajúc z času uzavretia Zmluvy o prenájme nebytových priestorov zo dňa 01.10.2009 uzavretej medzi stranami sporu) aplikoval ustanovenia § 69 ods. 1 písm. a), 2 zákona o elektronických komunikáciách č. 610/2003 Z. z. v zmysle ktorých „Podnik, ktorý poskytuje verejnú sieť, je vo verejnom záujme a v nevyhnutnom rozsahu oprávnený zriaďovať a prevádzkovať verejné siete a stavať ich vedenia na cudzej nehnuteľnosti; Povinnosti zodpovedajúce oprávneniam podľa odseku 1 písm. a) sú vecnými bremenami viaznucimi na dotknutých nehnuteľnostiach. Návrh na vykonanie záznamu do katastra nehnuteľností podá podnik“. Odvolací súd súčasne dodal, že „Uvedené oprávnenie žalovaného k nehnuteľnosti žalobcu zostalo nedotknuté aj po účinnosti zákona č. 351/2011 Z. z.“, vychádzajúc pritom zrejme z ust. § 78 ods. 7 zákona č. 351/2011 Z. z., v zmysle ktorého „Oprávnenia k cudzím nehnuteľnostiam, ako aj obmedzenia ich užívania, ktoré vznikli pred nadobudnutím účinnosti tohto zákona, zostávajú nedotknuté. Nárok na náhradu, ktorý vznikol vlastníkovi nehnuteľnosti z dôvodu výkonu takých oprávnení, si môže vlastník nehnuteľností uplatniť od podniku v lehote ustanovenej doterajšími predpismi, najneskôr však do jedného roka odo dňa nadobudnutia účinnosti tohto zákona, inak nárok zaniká“.

13.10. Žalobca potom v tomto smere vytkol odvolaciemu súdu, že tento nerešpektoval postup podľa § 382 CSP, a neumožnil mu vyjadriť sa k použitiu zákona č. 610/2003 Z. z.. Mal za to, že takéto rozhodnutie odvolacieho súdu je prekvapivé, pretože ho nebolo možné na základe zisteného skutkového

stavu predvídať. Odvolací súd teda založil svoje rozhodnutie na iných, nových právnych dôvodoch než súd prvej inštancie, a preto bol povinný dodržať procesný postup v zmysle § 382 CSP a doručiť výzvu stranám sporu, aby sa vyjadrili k možnému použitiu ustanovenia § 69 zák. č. 610/2003 Z. z.. Vzhľadom na použitie zákonného ustanovenia § 69 zák. č. 610/2003 Z. z., ktoré odvolací súd považoval pre rozhodnutie určujúce, a ktoré ustanovenie súd prvej inštancie neaplikoval, bolo povinnosťou odvolacieho súdu postupovať podľa § 382 CSP a splniť manudukčnú (poučovaciu) povinnosť. Tým, že odvolací súd tento postup nerešpektoval, porušil právo žalobcu na spravodlivý proces.

14. Je síce pravdou, že odvolací súd vo veci aplikoval iný právny predpis, resp. iné časové znenie zákona o elektronických komunikáciách (§ 69 ods. 1, 2 zák. č. 610/2003 Z. z.) než súd prvej inštancie (§ 66 zákona č. 351/2011 Z. z. o elektronických komunikáciách účinného od 1.11.2011), avšak ich ustanovenia boli v tomto smere takmer identické (oba vychádzali zo „zriaďovania a prevádzkovania verejnej siete vo verejnom záujme a v nevyhnutnom rozsahu“), a teda neobstoí tvrdenie žalobcu, že odvolací súd rozhodol na základe zisteného skutkového stavu, ktorý nebolo možné predvídať. Z pohľadu definície prekvapivého rozhodnutia, na ktorej sa zhodla ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu (podľa ktorej ide o také rozhodnutie ktorým odvolací súd, na rozdiel od súdu prvej inštancie, za rozhodujúcu považoval skutočnosť, ktorú nikto netvrdil alebo nepopieral, resp., ktorá nebola predmetom posudzovania súdom prvej inštancie. Prekvapivým je rozhodnutie odvolacieho súdu „nečakane“ založené na iných právnych záveroch než rozhodnutie súdu prvej inštancie (porovnaj sp. zn. 3Cdo/102/2008), resp. rozhodnutie z pohľadu výsledkov konania na súde prvej inštancie „nečakane“ založené nepredvídateľne na iných „nových“ dôvodoch, než na ktorých založil svoje rozhodnutie súd prvej inštancie, pričom strana sporu v danej procesnej situácii nemala možnosť namietat' ne/správnosť „nového“ právneho názoru zaujatého až v odvolacom konaní (porovnaj 5Cdo/46/2011) a pod.), by v danej veci o prekvapivé rozhodnutie nešlo. Ako už bolo uvedené vyššie, v danej veci odvolací súd za rozhodujúcu nepovažoval takú skutočnosť, ktorú nikto v konaní netvrdil alebo nepopieral (oba súdy posudzovali otázku vzniku vecného bremena, teda posudzovali rovnakú skutočnosť), ani rozhodnutie „nečakane“ nezaložil na iných právnych záveroch (rovnako ako súd prvej inštancie posudzoval možnosť vzniku vecného bremena, iba na rozdiel od súdu prvej inštancie dospel k opačnému záveru, že toto žalovanému vzniklo, t. j. iba sa nestotožnil s právnym záverom súdu prvej inštancie v tom, že žalovanému vecné bremeno nevzniklo), ani „nečakane“ a „nepredvídateľne“ nezaložil svoje rozhodnutie na iných „nových“ dôvodoch (založil ho na rovnakých dôvodoch a rovnakých skutkových záveroch, iba s tým rozdielom, že z rovnakého skutkového stavu sa v otázke vzniku vecného bremena nestotožnil so súdom prvej inštancie). Na druhej strane je však pravdou, že odvolací súd svoje závery oprel o ustanovenia iného zákona, resp. tohto istého zákona, avšak z jeho inej časovej verzie. Formálne teda odvolací súd nepostupoval podľa § 382 CSP v zmysle ktorého „Ak má odvolací súd za to, že sa na vec vzťahuje ustanovenie všeobecne záväzného právneho predpisu, ktoré pri doterajšom rozhodovaní veci nebolo použité a je pre rozhodnutie veci rozhodujúce, vyzve strany, aby sa k možnému použitiu tohto ustanovenia vyjadrili“, keďže strany sporu nevyzval k tomu, aby sa vyjadrili k možnému použitiu ustanovenia § 69 zákona č. 610/2003 Z. z., ktorý sa odvolací súd (na rozdiel od súdu prvej inštancie) rozhodol v danej veci aplikovať (a ktoré považoval za rozhodujúce a pri doterajšom rozhodovaní veci neboli použité).

Inak povedané, aj keď odvolací súd svoje závery nezaložil „nečakane“ na iných právnych záveroch než súd prvej inštancie, ani z pohľadu výsledkov konania na súde prvej inštancie ich nezaložil „nečakane“ a „nepredvídateľne“ na iných „nových“ dôvodoch, mal i napriek tomu vo veci postupovať podľa § 382 CSP, a strany vyzvať, aby sa vyjadrili k možnému použitiu ust. § 69 zákona č. 610/2003 Z. z.. Nakoľko takto nepostupoval, žalobca v danej procesnej situácii nemal možnosť sa k jeho použitiu vyjadriť, čím odvolací súd porušil jeho právo na spravodlivý proces (§ 420 písm. f/ CSP).

15. Výzva odvolacieho súdu podľa § 382 CSP je potrebná vždy, keď odvolací súd dospeje k záveru, že nárok treba posúdiť podľa celkom iného právneho predpisu, ako ho posúdil súd prvej inštancie, alebo síce podľa toho istého právneho predpisu, ako ho posúdil súd prvej inštancie, ale podľa iného ustanovenia za súčasného splnenia podmienky, že toto iné zákonné ustanovenie je pre rozhodnutie veci rozhodujúce.

16. Najvyšší súd už v rozhodnutí publikovanom v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 33/2011 konštatoval, že pokiaľ odvolací súd nevyzval účastníkov konania v zmysle § 213 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“; odo dňa účinnosti CSP § 382 CSP), aby sa vyjadrili k možnému použitiu toho ustanovenia právneho predpisu, ktoré pri doterajšom rozhodovaní nebolo použité a je podľa názoru odvolacieho súdu pre rozhodnutie veci rozhodujúce, odňal účastníkovi konania možnosť pred súdom konať v zmysle § 237 písm. f/ OSP (§420 písm. f/ CSP).

17. Pod porušením práva na spravodlivý proces (vo všeobecnosti) treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov v tom - ktorom konkrétnom konaní, pričom miera tohto porušenia znamená porušenie práva na spravodlivý proces; jeho súčasťou je aj náležité odôvodnenie rozhodnutia (II. ÚS 559/2018, III. ÚS 47/2019).

17.1. Súčasťou obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo strany sporu na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany.

17.2. Dovolateľ potom namietal aj nepreskúmateľnosť rozhodnutia odvolacieho súdu, keď mal za to, že odvolací súd vo svojom rozhodnutí nedal odpoveď na kľúčové otázky, akými boli: a) z čoho odvolací súd odvodil moment vzniku zákonného vecného bremena zo zákona č. 610/2003 Z. z. v predmetnom bytovom dome v prospech žalovaného; nevysvetlil a nezdôvodnil, ku akému okamihu (ku ktorému) a prečo malo vzniknúť zákonné vecné bremeno v prospech žalovaného; b) či žalovaný splnil základné predpoklady pre vznik oprávnenia k cudzím nehnuteľnostiam, a to v nevyhnutnom rozsahu a vo verejnom záujme podľa § 69 cit. zákona v čase uzavretia nájomnej zmluvy k 1.10.2009, keď v inom spore medzi tými istými stranami sporu bolo právoplatne rozhodnuté o neexistencii zákonného vecného bremena na predmetnej nehnuteľnosti v prospech žalovaného za jednotlivé obdobia po zániku nájomnej zmluvy t. j. po 31.07.2013.; c) aký bol podľa odvolacieho súdu právny režim medzi žalobcom a žalovaným v období od uzatvorenia nájomnej zmluvy do skončenia nájomnej zmluvy a po skončení nájomnej zmluvy, t. j. od 01.08.2013. Podľa dovolateľa bolo pre ustálenie, či žalovaný užíva nebytové priestory bez právneho dôvodu, a tak zasahuje do vlastníckeho práva žalobcu alebo žalovaný splnil všetky predpoklady pre vznik zákonného vecného bremena v predmetnom bytovom dome a žalobca je povinný strpieť výkon práva zodpovedajúceho vecnému bremenu, posúdenie uvedených otázok kľúčové. Namietal, že zákon č. 610/2003 Z. z. o elektronických komunikáciách („ZoEK“) neupravuje okamih vzniku zákonného vecného bremena, preto je sporné, kedy skutočne dochádza k ich vzniku. Do úvahy pripadajú alternatívy, či je to účinnosťou zákona § 78 ZoEK, dňom zápisu do katastra nehnuteľnosti § 69 ods. 2 ZoEK, dňom právoplatného územného rozhodnutia o umiestnení verejnej siete (§ 39a Stavebného poriadku), dňom uplynutia 15 dňového upovedomenia povinného z vecného bremena o začatí výkonu práva zodpovedajúceho zákonným vecným bremenám § 69 ods. 3 ZoEK alebo dňom skutočného zriadenia predmetu zákonného vecného bremena. Otázku okamihu vzniku vecného bremena podľa tohto zákona nerieši jednoznačne žiadne ustanovenie, a preto bolo povinnosťou odvolacieho súdu dať odpoveď, akými úvahami sa pri rozhodovaní riadil. Konštatáciu odvolacieho súdu, že žalovaný v čase uzavretia nájomnej zmluvy poskytoval verejnú sieť, a preto mu vzniklo oprávnenie zriaďovať a prevádzkovať verejnú sieť a postaviť ju v bytovom dome žalobcu tak považoval za nepresvedčivú. Dovolateľ konštatoval, že vzhľadom na odlišnosť právneho názoru súdu prvej inštancie bolo povinnosťou odvolacieho súdu ustáliť, k akému dňu, v akom rozsahu a na základe akého konkrétného ustanovenia malo zákonné vecné bremeno v predmetnom bytovom dome v prospech žalovaného vzniknúť, prípadne kedy a akým spôsobom k splneniu tejto podmienky došlo, či vzniku zákonného vecného bremena nebránil medzi stranami uzavretý nájomný vzťah, čo podľa dovolateľa odvolací súd primerane nevysvetlil.

17.3. V tejto súvislosti dovolací súd zopakuje, že § 420 písm. f) CSP zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla

intenzitu porušenia práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s uplatnením súdnej ochrany práva. Ide napríklad o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa k všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní a pod. (uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 6 Cdo 155/2017 z 25. októbra 2017, m. m. I. ÚS 570/2020, IV. ÚS 58/2021, IV. ÚS 88/2023). V prípade, že nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia je porušením práva na spravodlivé súdne konanie, táto vada zakladá prípustnosť a dôvodnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP (napr. uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 9 Cdo 277/2021 z 30. novembra 2022).

17. 4. Dovolací súd má za to, že odvolací súd svoj opačný právny názor na vznik vecného bremena v prospech žalovaného (podľa § 69 zákona č. 610/2003 Z. z.) z hľadiska splnenia všetkých podmienok pre jeho vznik, presvedčivo nezdôvodnil. Odvolací súd svoj právny názor (opačný ako súd prvej inštancie) zdôvodnil iba citáciou ustanovenia § 69 zákona č. 610/2003 Z. z. a následne púhym konštatovaním, že žalovaný v čase uzavretia nájomnej zmluvy bol (a je) podnikom, ktorý poskytoval (poskytuje) verejnú sieť a preto mu podľa cit. ustanovenia vzniklo vecné bremeno k nehnuteľnosti žalobcu. Následne uviedol už len to, že toto vecné bremeno zostalo nedotknuté aj po účinnosti zákona č. 351/2011 Z. z.. Cit. ustanovenie (§ 69 zákona č. 610/2003 Z. z.) však pre vznik vecného bremena vyžadovalo nielen skutočnosť, aby bol žalovaný podnikom, ktorý poskytuje verejnú sieť, ale aj to, aby tu bol na jej poskytovaní (v danom prípade u žalobcu, keďže ju mali užívať výlučne len obyvatelia daného domu) verejný záujem a aby zriaďovanie a prevádzkovanie tejto verejnej siete a stavanie jej vedení, bolo uskutočňované len v nevyhnutnom rozsahu (vo vzťahu k cudzej nehnuteľnosti), ktorých posudzovaniu otázok sa odvolací súd už bližšie nevenoval. Rovnako sa odvolací súd nevenoval otázke, či citované ustanovenie daného zákona sa týkajú aj takých nehnuteľností, akým je bytový dom (ust. § 69 zákona č. 610/2003 Z. z. síce bližšie nedefinuje pojem „cudzia nehnuteľnosť“, avšak v kontexte prechádzajúcich ustanovení § 66 až 68, ako aj samotného § 69 ods. 1 písm. c) cit. zákona vyplýva, že tieto by mali byť svojou povahou skôr pozemkami). Navyiac samotná skutočnosť, že žalovaný bol (je) podnikom, ktorý poskytuje verejnú sieť ešte neznamena, že aj bolo vo verejnom záujme ju poskytovať práve žalobcovi a že pri stavaní vedení tejto siete, žalovaný zasiahol do nehnuteľnosti žalobcu iba v nevyhnutnom rozsahu (k tomuto chýbajú akékoľvek úvahy odvolacieho súdu). Ak by nebolo potrebné skúmať aj tieto zvyšné dve skutočnosti, zákonodarca by nemal potrebu tieto v cit. ustanovení upravovať (a postačil by si len s podmienkou „podniku poskytujúceho verejnú sieť“). Za nepostačujúci je preto potrebné označiť záver odvolacieho súdu, že samotná skutočnosť, že podnik žalovaného poskytoval verejnú sieť postačovalo na splnenie podmienky, že túto poskytoval (v prípade žalobcu) vo verejnom záujme (hoci tento verejný záujem tu v čase začatia poskytovania týchto služieb zrejme bol - v opačnom prípade by žalobca so žalovaným v roku 2009 neuzatvorili nájomnú zmluvu - v súčasnosti tomuto verejnému záujmu odporuje samotný nezáujem žalobcu na jej poskytovaní v jeho bytovom dome). V danom bytovom dome totiž rovnaké služby (na podklade uzavretých nájomných zmlúv) poskytujú aj ďalšie spoločnosti - T- mobile Slovensko a. s., WiMax Telecom Slovakia s. r. o., Avis s. r. o. Nitra, Minet Slovakia s. r. o. Michalovce. Navyiac, keďže oprávnenie žalovaného podľa § 69 zák. č. 610/2003 Z. z. by malo povahu vecného bremena, zapisovaného do katastra záznamom (§69 ods. 2), toto sa súčasne spravovalo Občianskym zákonníkom a stavebným zákonom (§ 151n až 151p Občianskeho zákonníka, § 139 ods. 1 zákona č. 50/1976 Zb.) - viď odkaz v cit. zákone. Vzhľadom na okolnosti, ktoré medzičasom nastali v danej veci, bolo preto potrebné (ak mal odvolací súd za to, že v danom prípade boli v čase začatia poskytovania služieb žalovaným splnené všetky podmienky pre vznik vecného bremena, vrátane charakteru cudzej nehnuteľnosti v podobe bytového domu) vyhodnotiť aj to, či tu (v čase rozhodovania súdu prvej inštancie) naďalej boli splnené podmienky pre existenciu tohto vecného bremena, resp. či toto nemohlo zaniknúť niektorým zo spôsobov uvedených v § 151p Občianskeho zákonníka. Odvolací súd mal teda riadne zdôvodniť, čím mal za preukázané splnenie všetkých podmienok pre vznik vecného bremena v prospech žalovaného podľa § 69 zák. č. 610/2003 Z. z. (teda zaoberať sa nielen splnením podmienky poskytovania verejnej siete týmto podnikom), a ak áno (vzhľadom na okolnosti veci) sa mal

zaoberať aj otázkou, či od žalobcu bolo naďalej namieste toto vecné bremeno trpieť, resp. či toto nemohlo zaniknúť niektorým zo spôsobov podľa § 151p Občianskeho zákonníka (a vysporiadať sa aj s otázkou, či predmetné vecné bremeno mohlo vzniknúť aj k takej cudzej nehnuteľnosti, ktorou bol bytový dom, t. j. vyhodnotiť, či ustanovenie § 69 cit. zákona bolo možné vzťahovať aj na bytový dom). Dovolací súd záverom dodáva, že aj keď to expressis verbis odvolací súd vo svojom rozhodnutí neuviedol, nepriamo z neho vyplýva, že mal za to, že vecné bremeno v prospech žalovaného vzniklo okamihom vybudovania (zariadenia) káblových rozvodov (t. j. optického rozvádzača a technologického zariadenia - optického switch, nachádzajúcich sa na 5. poschodí bytového domu, napájacieho zdroja nachádzajúceho sa na 7. poschodí bytového domu, a kabeľáže UTP, vrátane závesných optických káblov umiestnených na strešných konštrukciách bytového domu) v bytovom dome žalobcu (ktoré malo byť v katastri zapísané len záznamom (teda nie s konštitutívnym účinkom) na návrh žalovaného). Rovnako z neho vyplýva, že žalovaný pre potrebu zariadenia a prevádzkovania verejnej siete v danom bytovom dome práve z dôvodu vzniku vecného bremena, už nemal potrebu uzatvárať samostatne k týmto oprávneniam nájomnú zmluvu na tieto činnosti (a preto sa otázkou, aký mal byť právny režim medzi žalobcom a žalovaným v období od uzatvorenia nájomnej zmluvy do skončenia nájomnej zmluvy a po skončení nájomnej zmluvy, t. j. od 01.08.2013 bližšie ani nezaoberal). Preto nebola dôvodným žalobcom namietaná nepreskúmateľnosť rozsudku odvolacieho súdu z dôvodov uvedených pod písm. a), c) v bode 17.2. tohto rozhodnutia (keďže odpovede na tieto žalobcom nastolené otázky, z odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu nepriamo vyplývali). Dôvodnou však naďalej zostalo zodpovedanie otázky, ako odvolací súd v danej veci vyhodnotil otázku verejného záujmu (nielen s odvolanom sa na to, že žalovaný je podnikom poskytujúcim verejnú sieť) a otázku nevyhnutnosti rozsahu zriadiť a prevádzkovať verejnú sieť a postaviť jej vedenie v bytovom dome žalobcu (teda ako posúdil aj zvyšné podmienky pre vznik vecného bremena - nielen podmienky poskytovania verejnej siete podnikom). Keďže na túto otázku (týkajúcu sa splnenia zvyšných podmienok pre vznik vecného bremena), ako ani na otázku, či sa ustanovenie § 69 zákona č. 610/2003 Z. z. mohlo vzťahovať aj k takej cudzej nehnuteľnosti, ktorou bol bytový dom, a rovnako, či dané vecné bremeno nemohlo medzitým zaniknúť z niektorého z dôvodov podľa § 151p Občianskeho zákonníka, odvolací súd nedal vo svojom rozhodnutí presvedčivú odpoveď, možno jeho rozhodnutie z tohto dôvodu považovať za nepreskúmateľné.

Ako už bolo uvedené vyššie, pod porušením práva na spravodlivý proces (vo všeobecnosti) treba rozumieť aj taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov v tom - ktorom konkrétnom konaní, pričom miera tohto porušenia znamená porušenie práva na spravodlivý proces; pričom jeho súčasťou je aj náležité odôvodnenie rozhodnutia (II. ÚS 559/2018, III. ÚS 47/2019).

18. Dovolací súd z vyššie uvedených dôvodov dospel k záveru, že dovolanie žalobcu je nielen procesne prípustné, ale aj opodstatnené, a preto sa už ďalšími námietkami dovolateľa nezaoberal. So zreteľom na to dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 449 ods. 1 CSP v spojení s § 450 CSP).

19. Ak je dovolanie dôvodné, dovolací súd napadnuté rozhodnutie zruší (§ 449 ods. 1 CSP). Ak dovolací súd zruší napadnuté rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, zastaviť konanie, prípadne postúpiť vec orgánu, do ktorého právomoci patrí (§ 450 CSP). Najvyšší súd v súlade s týmito ustanoveniami zrušil rozhodnutie odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

20. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP). Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455

CSP).

21. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.